

10 meter randzoner

Kompensationskortet til randzonerne blev offentliggjort den 9. juli. Kortet viser, hvor der kan søges kompensation for udlægning af randzonerne, som skal være etableret 1. september 2012. Kortet kan ses på nettet på dette [link](#). Det er vigtigt, at huske, at det er lovens tekst, og ikke kompensationskortet, som er bestemmende for, om man er omfattet af randzoneforpligtelse eller ej.

Hvad er en randzone?

Ifølge randzonenloven skal randzoner udlægges omkring alle åbne vandløb, samt søer større end 100 m². Randzonen starter ved vandløbets eller søens øverste kant, den såkaldte kronkant. Findes der ikke en tydelig kronkant, er det overgangen mellem bevoksningen af vand- og sumplanter og egentlig landplanter, der er randzonens start. Har man 2 meter bræmme omkring vandløb eller søer, skal man kun udlægge 8 meter randzone, så den totale bredde udgør 10 meter. De 2 meter bræmme indgår altså i den samlede randzonebredde, men man kan kun få kompensation for de 8 meter. Alt kortmateriale fra NaturErhvervstyrelsen er "behændigt" stillet til rådighed som [kun](#) vejledende kortmateriale. Dermed lægges hele ansvaret på korrekt anlæg af randzoner over på landmanden.

Undtagelser for udlægning af randzoner

Hvis en bedrift har mere end 5% af landbrugsarealet beliggende i randzone kan der søges tilladelse til udlægning af en mindre bredde, så randzonearealet bliver 5% af bedriftens areal. Bedriftens areal defineres som det matrikulære areal af ejede ejendomme minus bortforpagtet areal plus tilforpagtet areal. Dette areal fremgår af enkeltbetalingsansøgningens side 2. En randzones bredde ændres ikke ved senere bortforpagtning til anden bedrift. Ansøgning om tilladelse sendes senest 30. september 2012 til NaturErhvervstyrelsen.

Hvis man har områder, som er marsklignende med mange tæt beliggende vandløb er disse områder undtaget for udlægning af randzoner. Dette er også kortlagt. Hvis man har et marsklignende område på bedriften, der ikke er kortlagt som marsklignende, anbefales det at søge undtagelse for randzoner i dette område hos NaturErhvervstyrelsen senest 30. september 2012.

Kompensationen

Randzonerne kompenseres med 2.100 kr./ha for omdriftsarealer og udyrkede arealer. For permanente græsarealer kompenseres med 1.200 kr./ha. Kompensationen søges samtidig med enkeltbetalingsstøtten i begyndelsen af 2013. Randzonerne skal altså indtegnes på markkortet i enkeltbetalingsansøgningen og fremgå af markplanen. Dette bliver en udfordring i sig selv!

Tvivel om der skal være randzone omkring et vandløb eller en sø?

Her er der ingen tvivl: Alle vandløb med hidtidig 2-meter bræmme krav. Alle søer over 100 m², som indeholder vand hele året. Grøfter med stillestående vand skal **ikke** have randzoner (vandet skal flyde i den ene eller anden retning). Desuden skal der ikke være randzoner omkring rørlagte vandløb.

Her er der tvivl: Grøfter og vandløb, som i gennemsnit over en årrække kun er vandførende under 6 måneder om året. Søer der er mere eller mindre tørlagte. Det er Kommunen og ikke NaturErhvervstyrelsen, som skal afgøre tvivlen.

Fødevarerministeren har lovet et "fjumreår" med hensyn til udlægning af randzonerne. Vores anbefaling er ikke at fjumre med randzonerne, hvor der ikke er tvivl om, at kravet skal overholdes – f.eks. hvor der i dag allerede er krav om 2 meter bræmme. Vi ved jo endnu ikke, om der kommer krydsoverensstemmelse på manglende randzoner, men det ville nok være oplagt set fra myndighedssiden. Hvis et vandløb ikke er vandførende hovedparten af året kunne det være nærliggende at "fjumre" der med udlæggelsen af randzonen – specielt hvis kommunen ikke har tid til at give et konkret svar. Vi regner med, at kommunerne får rigtig travlt her efter sommerferien.

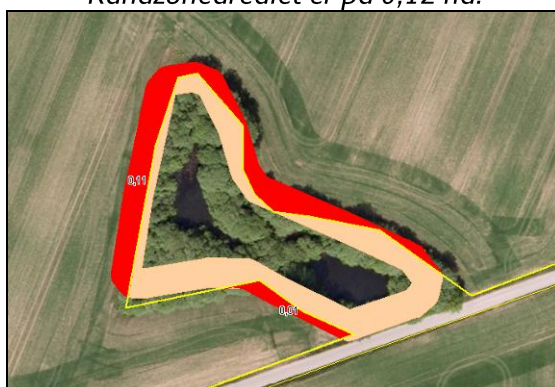
Fysisk placering af randzonerne

Som sagt skal der udlægges randzone på 10 meter fra kant af vandløb eller sø. Derfor vil der være mange tilfælde, hvor der i selve marken skal anlægges en mindre bredde fordi, en del af randzonen måske ligger i et naturlignende område op til kanten af vandløb eller sø. Til illustration af dette vises et konkret eksempel fra en sø ved Brædstrup:

På kortet ses kompensationsarealet (lysebrunt) og markblokgrænsen (gul). Randzonen er på 0,30 ha.

Her vises hvor i marken, der skal udlægges randzoner. Randzonearealet er på 0,12 ha.

Hvad må man i Randzonen?

Der må dyrkes græs i randzonen, hvis dyrkningen sker uden brug af gødskning eller sprøjtning. Græsarealer må anvendes til slæt og afgræsning. Det er muligt at omlægge plantedækket i randzonerne, men højst hvert 7. år og hvis det i øvrigt ikke er i strid med anden lovgivning. Det er tilladt at foretage den jordbearbejdning, der er nødvendig for at etablere vedvarende græsarealer på arealer, der hidtil har henligget udyrkede. Tilsvarende gælder for de arealer, hvor der er høstet afgrøder efter den 1. september.

Der må ikke plantes energiafgrøder i randzonen.

Randzonerne skal være udlagt den 1. september 2012, med mindre der er en etableret afgrøde som f.eks. majs eller roer, der først høstes senere. Juletræer i randzonen må gerne blive stående og der kan søges kompensation her også.

Hvad skal du gøre?

Du bør tjekke kompensationskortet på nettet for at se, om randzonerne på dine arealer svarer til det der kan forventes. Først i august måned forventer vi, at vi kan udskrive et præcist og overskueligt kort med dine arealer indtegnet sammen med randzonerne fra kompensationskortet. Samtidig kan vi også beregne dit totale areal med randzoner ud fra det foreliggende kompensationskort og dit eget markkort.

Når du ser på dine arealer og de indtegnede randzoner bør du tjekke:

1. Er der vandløb og søer, som ikke er med på kompensationskortet. Hvis der mangler en randzone på kompensationskortet et sted, hvor det er helt sikkert, at der skal udlægges randzone ifht. lovens tekst, bør dette meldes ind til NaturErhvervstyrelsen senest 1. oktober. Ellers kan du være forpligtet til at udlægge randzonen uden at kunne søge kompensation til arealet. Nedenfor vises et eksempel fra kompensationskortet beliggende ved Halle sø, hvor der ikke er indtegnet randzone. Her skal randzonen i marken til højre for søen indmeldes gennem Tast selv service til NaturErhvervstyrelsen inden 30. september 2012.

2. Hvis randzonerne er placeret forkert på kompensationskortet eller "forskubbet" i forhold til vandløbets kronekant bør dette indmeldes gennem Tast selv service.
3. Er der randzoner på kompensationskortet, som du ikke mener, skal være der, fordi vandløbet ikke er vandførende mere end halvdelen af året, bør du kontakte kommunen for at få afgjort, om vandløbet skal have udlagt randzone. Indmeld evt. samtidig forslaget gennem Tast selv service.
4. Hvis du skal udlægge rigtig mange randzoner, så få lavet en beregning af randzonearealet. Hvis arealet udgør mere end 5% af bedriftens areal skal du indsende ansøgning til NaturErhvervstyrelsen om nedsættelse af randzonebredden inden 1. oktober 2012.